

en go' historie

■ I går inviterede Horsens Ren Fjord til konference om ålegræssets betydning for fjorden

Det står skidt til i Horsens Fjord

Ålegræstilstanden i Horsens Fjord er så dårlig, at den ligger i det røde felt på et EU's kvalitetsskema. Billedet her er fra et sted, hvor ålegræsset - modsat i Horsens Fjord - har det glimrende.

ARKIVFOTO

Tekst: Rikke Uhre Andersen

rian@hsfo.dk

Horsens Fjord klarer sig ikke godt, når man måler på ålegræsbestanden i forhold til EU's mål.

Faktisk er tilstanden i Horsens Fjord decideret dårlig, kunne flere af oplægsholderne fortælle til Horsens Ren Fjords konference om ålegræs på rådhuset i går.

Det er et problem, da ålegræs bliver brugt som indikator for fjordens generelle tilstand. Hvis der er lidt ålegræs, er tilstanden dårlig.

Derfor forsøgte de forskellige oplægsholdere at belyse problemet og kigge på mulige løsninger.

Biolog Bettina Lerche fra Horsens Kommune fortalte, at kommunen er forpligtet til at efterleve EU's vandrammedirektiv eller den såkaldte miljømålslov.

Det betyder, at de skal sikre et godt vandmiljø i Horsens Fjord. Og det inkluderer bl.a., at der skal være flere ålegræse i fjorden.

Det arbejder kommunen med gennem vandplaner, hvor den forsøger at mindske kvælstof i vandet, fordi det i teorien vil betyde større vækst af ålegræs.

Kommunen har nået målet med at reducere kvælstof i den første vandplan. Problemet er bare, at det ikke har givet større vækst af ålegræs i fjorden, kunne Bettina Lerche fortælle.

- Der skal åbenbart mere

Eigil Holm, formand for Horsens Ren Fjord, begyndte ålegræskonferencen med en kort introduktion til Horsens Fjord med billeder af fjorden fra et fly. 50 - inklusive foredragsholdere og politikere - var mødt op på Horsens Rådhus for at høre om ålegræsset.

FOTO: ANGELINA OWINO

"Et større dække af ålegræs i Horsens Fjord er afgørende for, at fjorden får en god tilstand. Det kan kun ske, hvis man aktivt begynder at plante ålegræs på lavt vand i fjorden."

FLEMMING GERTZ FRA SEGES, (DET TIDLIGERE VIDENSCENTER FOR LANDBRUG)

til end at mindske udledningen af kvælstof. Vi vil bl.a. se på skovrensning, tangdyrkning og muslingedyrkning. Det arbejder vi videre på i den næste vandplan, fortalte hun.

Plant mere ålegræs, nu!

Flemming Gertz fra Seges, det tidligere Videnscenter for Landbrug, havde også gjort sig observationen, at

mindre kvælstof ikke betød mere ålegræs i Horsens Fjord. Derfor mente han, at man skulle gå hårdere til værks.

- Hvis man ikke aktivt fokuserer på at plante mere ålegræs på lavt vand i Horsens Fjord, får fjorden ikke en god tilstand, sagde han under sit oplæg.

Ålegræs har brug for en række vækstbetingelser.

Bl.a. skal det have lys, bunden skal være blød og sandet, og ålegræsset skal være forholdsvist beskyttet. De første to betingelser var opfyldt, men den sidste manglede, konkluderede han.

- Det er den fysiske forstyrrelse, bl.a. med sandflugt, som er problemet i Horsens Fjord, sagde han. Grunden til sandflugten var i første omgang, at der ikke

For 100 år siden var der knap 7000 kvadratmeter ålegræs i de danske farvande og fjorde. I 1940 var der kun syv procent af 1900-niveauet på grund af ålegræssyge. I 1990'erne var niveauet på 20-25 procent af 1900-niveauet. Det kunne lektor ved Aarhus Universitet Birgit Olesen fortælle i går. Hun gav også svar på, hvordan den negative udvikling kan vendes.

FOTO: ANGELINA OWINO

var ålegræs til at holde på den løse bund.

Lige nu forsøger han i ålegræs med projektet Nova-grass. Her forsøger man sig med metoder til at udbrede ålegræs. Erfaringerne fra projektet kan bl.a. komme Horsens Kommune til gode.

Konferencen sluttede med en paneldebat, hvor de seks oplægsholdere svarede på spørgsmål.

Hele konferencen refereres i Horsens Ren Fjords tidsskrift. Det kan læses på eigilholm.dk under "Horsens Ren Fjord".

MADRASSER OG TOBAK

Ålegræs, der skyller op på land i store mængder, har været brugt til mange forskellige ting gennem tiderne.

■ **Det er bl.a.** blevet brugt til at tække tage med, hvilket man stadig kan se på Læsø.

■ **Som isolering** er det yderst velegnet mod både kulde og varme.

■ **Det er også** tidligere blevet anvendt til udstopning af møbler og madrasfyld, som gødning i f.eks. køkkenhaver, til fodring af husdyr og til at lave diger.

■ **Desuden er ålegræs** blevet brugt til at udvinde salt. Det sker ved en afbrænding af tangen, hvor saltet bliver udtrukket af asken.

■ **Under Den anden Verdenskrig** blev det forsøgt anvendt som erstatning for tobak i "cigarer" af mærket Zostera. Det skulle efter sigende have smagt forfærdeligt.

KILDE: NATURHISTORISK MUSEUM OG KALUNDBORG OG OMEGNS MUSEUM

ÅLEGRÆS - HAVETS ENGE

■ **Ålegræs og andre** havgræsser er havets enge.

■ **Det er den** mest udbredte blomsterplante i danske fjorde og kystområder.

■ **De har brug** for lys og vokser derfor kun så dybt, som sollyset kan trænge ned.

■ **I de mest** klarvandede områder som f.eks. Middelhavet kan de nå helt ned til omkring 50 meters dybde, mens ålegræs herhjemme typisk vokser til omkring tre til fem meters dybde i fjordene og lidt dybere langs de åbne kyster.

■ **Bunden skal være** blød, sandet og forholdsvis beskyttet, så herhjemme er der ålegræs stort set langs alle kyster bortset fra vestkysten, hvor bølgerne er for kraftige.

■ **Om efteråret** skylles meget ålegræs op på stranden, hvor det ligger tørt, krøllet og sort i tykke volde.

■ **Ålegræse** er hjemsted for bl.a. fisk, muslinger og krebsdyr. Hvis ålegræsset forsvinder i et område, har det stor betydning for alle andre levende organismer i området.

■ **De fungerer** som et naturligt kystværn, da bladene dæmper bølgerne, og nettet af stængler og rødder stabiliserer havbunden.

■ **Planterne virker også** som partikelfilter og bidrager til at holde vandet klart samtidig med, at de lagrer kulstof og tilbageholder næringssalte.

KILDE: NATURHISTORISK MUSEUM OG NOVAGRASS.DK